

Valstybinio audito ataskaitos santrauka

AR LIETUVOS VERSLO PRIEŽIŪROS SISTEMA EFEKTYVI

2018 m. kovo 20 d. Nr. VA-2018-P-50-2-3

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto svetainėje www.vkontrolė.lt

SANTRAUKA

Audito svarba

Valstybė, užtikrindama viešąjį interesą ir reguliuodama ūkinę veiklą taip, kad ji prisidėtų prie visuomenės gerovės, naudoja tam skirtą priemonę – ūkio subjektų veiklos priežiūrą (verslo priežiūrą). Verslo priežiūra reikalinga:

- visuomenei, kad būtų apsaugotos piliečių teisės ir užtikrinta saugi aplinka;
- verslininkams, kad padėtų įgyvendinti nustatytus reikalavimus, sudaryti sąlygas sąžiningai konkurencijai.

Svarbu, kad verslo priežiūra kurtų deramą pridėtinę vertę visuomenei ir išlaikytų proporcingus siekiamiems tikslams priežiūros kaštus verslui ir viešajam sektoriui.

Lietuvoje verslą prižiūri 56 institucijos, nuo kurių veiklos priklauso, ar yra mažinamos biurokratinės kliūtys, pertekliniai reikalavimai, administracinė ir kita reguliavimo našta verslui. Verslo atstovai supranta, kad priežiūra reikalinga, tačiau mano, kad institucijoms, atliekant priežiūros funkcijas, trūksta efektyvios tarpusavio sąveikos. Jie laiko kai kurias valstybines institucijas verslą prižiūrinčiomis, pvz., ES lėšas administruojančias agentūras, nors jų funkcijos skirtos įsitikinti lėšų panaudojimo pagrįstumu, kai verslininkai savo noru siekia gauti ir panaudoti ES lėšas verslui vystyti.

Verslą, nepriklausomai nuo jo srities, nuolat prižiūri ne tik atitinkamos priežiūros institucijos, pvz.: aplinkos, techninės ir infrastruktūros / statybos, transportavimo, ne maisto produktų ar maisto saugos, bet ir institucijos, besirūpinančios vartotojų teisėmis, darbo sauga ir sveikata, valstybės pajamomis. Vienos jų daugiau pastangų deda pažeidimų prevencijai, pvz., teikia daugiau konsultacijų ar taiko kitus metodus, skatinančius verslininkus laikytis teisės aktų reikalavimų, o kitos – patikrinimams.

Verslo priežiūros sistemos pertvarka pradėta vykdyti 2009 m. Viešojo administravimo įstatyme ūkio subjektų veiklos priežiūrą reglamentuojančios nuostatos įtvirtintos 2010 m., parengtos institucijų atliekamų priežiūros funkcijų optimizavimo gairės; nuo 2012 m. susitelkta į priežiūros institucijų konsolidavimą ir stigo dėmesio, skatinančio institucijas gerinti savo veiklą: didinti atliekamų priežiūros funkcijų efektyvumą taikant pažangias priežiūros priemones, bendradarbiauti tarpusavyje, vertinti priežiūros kaštus ir naudą. Todėl aukščiausioji audito institucija, siekdama spartesnio pokyčių įgyvendinimo, nusprendė atlikti sisteminių verslo priežiūros institucijų veiklos auditą.

Audito tikslas ir apimtis

Audito tikslas – įvertinti, ar verslo priežiūros sistema efektyvi.

Audito metu laikėmės nuomonės, kad verslas – ūkio subjektų veikla, o ūkio subjektas – fizinis ar juridinis asmuo arba kita organizacija ar filialas, Lietuvoje vykdomas teisės aktų reglamentuojamą ūkinę veiklą¹, kuri gali būti gamybinė, komercinė, finansinė ar profesinė, susijusi su prekių pirkimu ar pardavimu, išskyrus atvejus, kai fiziniai asmenys prekę įsigyja asmeniniams ir namų ūkio poreikiams tenkinti².

---

¹ LR viešojo administravimo įstatymas, 1999-06-17 Nr. VIII-1234 (2010-06-22 Nr. XI-934 redakcija), 2 str. 22 d.

² LR konkurencijos įstatymas, 1999-03-23 Nr. VIII-1099 (2017-01-12 Nr. XIII-193 redakcija), 3 str. 21 d.

Audituojamas laikotarpis – 2016 m. ir 2017 m., bet, siekiant išsamaus ir pagrįsto vertinimo, buvo renkami ir ankstesnių laikotarpių duomenys. 2018 m. duomenys buvo nagrinėjami tiek, kiek jie susiję su įvykusiais verslo priežiūros sistemos pokyčiais.

Pagrindiniai audito klausimai:

- ar verslo priežiūros politika ir jos įgyvendinimo koordinavimas prisideda įgyvendinant efektyvią verslo priežiūrą;
- ar institucinė sąranga ir priežiūros funkcijos sudaro prielaidas efektyviai verslo priežiūros sistemai;
- kaip priežiūros institucijų vykdoma verslo priežiūra užtikrina reglamentuotų teisių ir interesų apsaugą.

Audituojami subjektai:

- Ūkio ministerija;
- verslo priežiūros institucijos. Vyriausybės nutarimu³ buvo patvirtintos 57 ūkio subjektų priežiūrą atliekančios institucijos, iš kurių vieną sudaro 8 RAAD, ir vieną – 10 teritorinių darbo biržų (iš viso 73 juridiniai asmenys). 2017 m. pabaigoje veikė 56 institucijos.

Duomenis rinkome iš ministerijų, kurių valdymo srityje veikia šios institucijos, iš savivaldybių, nes jos prižiūri verslą kai kuriose srityse. Bendrauta su Lietuvos pramonininkų, Lietuvos verslo, Lietuvos darbdavių konfederacijų bei Investuotojų forumo atstovais. Vyko neformali diskusija su 11-os institucijų atstovais (4 ministerijų, 2 konfederacijų, 2 asociacijų, 3 verslo priežiūros institucijų), kuriems valstybiniai auditoriai dėkingi už pasidalijimą turimomis žvalgomis.

Pažymėtina, kad priežiūros institucijos vykdo ne tik verslo priežiūros funkcijas, todėl audito įžvalgos gali būti naudingos ir minėtoms institucijoms prižiūrint viešojo sektoriaus subjektų veiklą. Be to, institucijos prižiūri objektus, nepriklausomai, kas jį valdo – privatus asmuo, viešojo sektoriaus subjektas ar verslo įmonė, pvz.: nekilnojamas kultūros paveldas, statybos, priešgaisrinė sauga, valstybinė kalba. Aukščiausioji audito institucija išsamesnę nuomonę apie vykdomą tam tikrų sričių valstybinę priežiūrą pateiks atlikusi 2018 m. programoje numatytus veiklos auditus.

Auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus ir tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus. Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti 2 priede „Audito apimtis ir metodai“ (48 psl.).

Audito metu nustatyta, kad:

Valstybės mastu, atsižvelgiant į visuomenei keliamų rizikų lygį, prižiūrėtinos veiklos neįvertintos pagal prioritetus, todėl nevertinamos ir galimybės bei tikslingumas kai kurias verslo priežiūros sritis ar funkcijas perduoti verslo asocijuotoms struktūroms ar privačiam sektoriui, savivaldybėms ar palikti savireguliacijai. Tai rodo ribotas galimybes tobulinti verslo priežiūros sistemą.

- Institucijų tikslų ir veiklų analizė aiškinantis, kokio svarbaus intereso apsaugą jos privalo užtikrinti, parodė, kad verslą prižiūrinčioms institucijoms priskiriamos ir kai kurios institucijos, nevykdo verslo priežiūros, kaip apibrėžta Viešojo administravimo įstatyme, pvz.: Lietuvos darbo birža, Viešųjų pirkimų, Žurnalistų etikos inspektoriatas tarnyba. Švietimo ir mokslo ministerijai pavesta švietimo teikėjų veiklos priežiūra, kuri neapima aukštojo mokslo, o, pvz., Studijų kokybės vertinimo centras tai atlieka, bet nepriskirtas. Neaiškumų dėl vykdomos priežiūros kyla ir institucijoms, kurių priežiūra apima objektus, o ne ūkinę veiklą, pvz., Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prižiūri priešgaisrinės saugos reikalavimų kontrolę pastatuose ir

³ LR Vyriausybės 2010-05-04 nutarimas Nr. 511 „Dėl institucijų atliekamų priežiūros funkcijų optimizavimo“ (2012-07-18 Nr. 932 redakcija).

teritorijose; Kultūros paveldo departamentas – kultūros paveldo objektus; Valstybinės kalbos inspekcijos priežiūros objektas – kalba.

- Ne maisto produktų saugos ir vartotojų apsaugos, visuomenės sveikatos, vaistų ir sveikatos priežiūros srityse yra veiklų, kurios neprižiūrimos (cheminių medžiagų naudojimas, agentų kelionių pardavimas, nestacionarių socialinių paslaugų įstaigų, lombardų veiklos, metrologinė priežiūra bankuose ir kt.).
- Nėra vertinama, atsižvelgiant į kaštus ir naudą bei galimos grėsmės visuomenei lygį, kokias priežiūros funkcijas ar jų dalį galėtų vykdyti privatus sektorius ar verslo asocijuotos struktūros. Aplinkos, techninės ir infrastruktūros / statybos, transportavimo, ne maisto produktų ir vartotojų apsaugos, švietimo, bankų, draudimo ir finansinių paslaugų, srityse yra funkcijų, perduotinių privačiam sektoriui, nevyriausybinėms organizacijoms, asociacijoms (statinių ekspertizė; bankroto ir restruktūrizavimo administratorių, draudimo brokerių, finansų maklerių egzaminavimas; žemėtvarkos projektų bei žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų derinimas; statybos projektų tikrinimas ir kt.).
- Savivaldybės vykdo veiklą tose pačiose priežiūros srityse kaip ir valstybinės priežiūros institucijos (kalbos apsaugos, transportavimo, techninės ir infrastruktūros / statybos, visuomenės sveikatos, socialinės apsaugos). Institucijoms ir savivaldybėms trūksta bendradarbiavimo, nes dažniausiai tik derinami teisės aktų pakeitimai.

Verslo priežiūros politikos įgyvendinimui trūksta rezultatyvaus koordinavimo.

- 2012–2016 m. vykdytas konsolidavimas buvo orientuotas į priežiūros institucijų skaičiaus mažinimą. Institucijų sumažėjo šešiomis, o planuota sumažinti 38-iomis. 2015 m. EBPO pažymėjo, kad rengiant konsolidavimo planą nebuvo keliamas principinis klausimas – kokių priežiūros funkcijų reikia valstybei (kokias bendrąsias vertybes būtina saugoti ir kokie uždaviniai turi būti keliami priežiūros institucijoms) ir kas jas vykdys. Planuojant nebuvo atlikta kaštų ir naudos analizė, todėl 2017 m. Ūkio ministerijos atliktame konsolidavimo vertinime apie tai duomenų nėra. Tęsiant konsolidavimą, neįgyvendintiems siūlymams reikalingas pagrįstumo įvertinimas (pvz.: maisto ir veterinarijos saugos, sveikatos, statybų ir infrastruktūros, švietimo, kultūros priežiūros srityse). Vyriausybė koordinatoriškai paskyrė Ūkio ir Teisingumo ministerijas. Pastaroji dalyvavo tik pertvarkos pradžioje ir mano, kad šioje srityje kompetenciją turi Vidaus reikalų ministerija. Pusė priežiūros institucijų vadovų nėra paskyrę atsakingų asmenų dėl pertvarkos. 18 proc. PI buvo optimizuotos funkcijos iš vienių institucijų jas perduodant ir (ar) perimant kitoms arba sujungiant jas, tačiau tik 36 proc. iš jų buvo atlikusios analizę ir skaičiavimus. Be to, 2017 m. Seimo darbo grupei dėl Seimui atskaitingų institucijų optimizavimo yra pateikti siūlymai iš Vyriausybės įsteigti daugiasektorinį reguliuotoją sujungiant Valstybinę kainų ir energetikos kontrolės komisiją, Valstybinę energetikos inspekcija ir Ryšių reguliavimo tarnybą ir sukurti viešosios informacijos priežiūros instituciją sujungiant Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybą ir Valstybinę kalbos inspekciją.
- Vyriausybės ir pusės ministerijų metinėse veiklos ataskaitose informacijos apie jų sektoriuose vykdomą verslo priežiūrą nėra. Likusios ministerijos pateikia tik statistinę kai kurių priežiūros institucijų informaciją. Ministerijos nevertina valdymo srityje veikiančių institucijų vykdomos priežiūros efektyvumo. 36 proc. institucijų neįsidiėgusios veiklos efektyvumo vertinimo rodiklių, 37 proc. neatsiskaito už priežiūros veiklą taip, kaip yra reikalaujama. 71 proc. institucijų nėra vertinusios verslo priežiūros poveikio visuomenei. 52 proc. institucijų lėšas planuoja bendrai visai veiklai, neplanuojant lėšų verslo priežiūrai (konsultavimui, patikrinimams ir pan.). Ūkio ministerija neturi duomenų, kad galėtų įvertinti sistemos būklę. Neskaičiuojama, kiek valstybei kainuoja verslo priežiūra, todėl, auditorių skaičiavimais, atliktais pagal institucijų

pateiktus duomenis, 2016 ir 2017 m. (atitinkamai pagal 42 ir 40 institucijų) panaudota atitinkamai 229 ir 233 mln. Eur.

- Vienas iš Ūkio ministerijos veiklos tikslų – formuoti konkurencingumo didinimo valstybės politiką, apimančią ir verslo priežiūrą, bet tikslui pasiekti numatytos 37 įvairios veiklos, kurios neapima verslo priežiūros politikos koordinavimo, metodinės ar kitos pagalbos teikimo, bei ministerijų, institucijų ir savivaldybių tarpusavio bendradarbiavimo užtikrinimo. Pažymėtina, kad 2015 m. EBPO Lietuvai teiktos rekomendacijos neįgyvendintos, pvz., stiprinti pertvarkos koordinavimo sistemą, veiklos valdymo ir poveikio duomenų rinkimą ir kt.

Verslo priežiūros sistemos dalyviams trūksta bendro požiūrio užtikrinant reglamentuotų teisių ir interesų apsaugą

- Trečdalis institucijų nėra įsidięgusios rizikos nustatymo sistemų, o įsidięgusių rizikos vertinimo kriterijai ne visada aiškūs, priskiriant ūkio subjektus rizikos grupei. Rizikos vertinimo rezultatais remiamasi tik planuojant patikrinimus, neapimant verslo konsultavimo, jų pateiktos informacijos vertinimo, metodinės pagalbos teikimo, kitų prevencinių priemonių taikymo. Nustatyta geroji praktika dėl rizikos vertinimo Valstybinėje maisto ir veterinarijos tarnyboje, dėl konsultavimo – Valstybinėje mokesčių inspekcijoje. Apie 80 proc. institucijų verslui netaiko išankstinio įsipareigojimo dėl teisės aktų nuostatų laikymosi, nėra parengusios atitikties deklaracijų. Beveik pusė institucijų atnaujinamos kontrolinį klausimyną nesikonsultuoja su kitomis institucijomis, verslu ar jam atstovaujančiomis asociacijomis. Trečdalis nuomone, taikomos poveikio priemonės nėra pakankamai griežtos užkirsti pakartotinius pažeidimus.
- 89 proc. institucijų teigia bendradarbiaujančios ir koordinuojančios savo veiksmus su kitomis, tačiau tik keletas pateikė duomenis, kokiais dažniausiai klausimais bendradarbiaujama (pvz.: Lietuvos metrologijos inspekcija, Lietuvos geologijos ir Lošimų priežiūros tarnybos, Konkurencijos taryba). Geroji praktika nustatyta Vartotojų teisių apsaugos srityje. 61 proc. institucijų dalijosi gera praktika su kitomis institucijomis, tačiau nustatyta, kad mažai dalijamasi patirtimi taikant pažangius metodus. Pastebėta geroji praktika Konkurencijos taryboje, Žuvininkystės ir Valstybinėje vartotojų teisių apsaugos tarnybose.
- Trečdalis institucijų neanalizavo teisinio reguliavimo veiksmingumo ir proporcingumo ir neteikė pasiūlymų jį keisti, o 11 proc. teikusiujų negalėjo apibūdinti įvykusių pokyčių, pašalinus teisinio reguliavimo spragas. 29 proc. institucijų dažniausiai kartą per metus peržiūri teisės aktus, 68 proc., esant poreikiui, atsiradus naujų sąlygų, 3 proc. – neatlieka. Lietuvos banke, Valstybinėje duomenų apsaugos inspekcijoje ir Žuvininkystės tarnyboje nustatyta geresnio reglamentavimo geroji praktika; o pažeidimo vertinimo kaip mažareikšmio – Muitinės departamente ir Valstybinėje atominės energetikos inspekcijoje.
- Kas ketvirtoje tikrintoje institucijoje iš dalies apibrėžti darbuotojams reikalingi gebėjimai ir kompetencijos, ne visais atvejais jų veiklos efektyvumo ir rezultatyvumo vertinimo kriterijai suformuluoti taip, kad būtų galima įvertinti priežiūros veiklą. Geroji praktika – Valstybinėje maisto ir veterinarijos tarnyboje. 44 proc. institucijų nepakanka arba nesiūlomi mokymai specialistams, pasigendama mokymų ar seminarų, kuriuose būtų supažindinama su naujausiais priežiūros reikalavimais, jų taikymu, pristatomi gerosios praktikos pavyzdžiai. Daugumoje institucijų nenustatyti etikos, nešališkumo, nepriklausomumo reikalavimai, vadovaujamosi bendraisiais valstybės tarnautojų arba dirbančių pagal sutartis reikalavimais. Geroji praktika dėl etikos kodekso nustatyta 7-iose, dėl nešališkumo ir konfidencialumo deklaracijų – kitose 7-iose institucijose.

Išvados

Geresnis verslo priežiūros politikos įgyvendinimo koordinavimas, aiškus institucijų priskyrimas ir vienodas sistemos dalyvių požiūris į reglamentuotų teisių ir interesų apsaugą sudarytų pagrindą verslo priežiūrai veikti efektyviau:

1. Valstybės mastu prižiūrėtinos veiklos nesuskirstytos pagal prioritetus atsižvelgiant į rizikas, susijusias su ūkine veikla, kurios neefektyvi priežiūra gali sukelti didžiausią žalą visuomenei (pvz., žmogaus gyvybei ir sveikatai) bei orientuojantis į vartotojų gaunamas paslaugas. Nėra vertinama: ar vykdomos priežiūros funkcijos vis dar yra aktualios; ar yra neprižiurimų veiklų, kurias įvertinus rizikingumą, kaštus ir naudą, reikėtų prižiūrėti; kurias funkcijas naudingiau vykdytų privatus sektorius, nevyriausybinės ar kitos organizacijos; kurias būtų galima palikti savikontrolei; kurias galėtų vykdyti tik savivaldybės, o kurias – valstybės institucijos. Taigi nėra tinkamo pagrindo sutelkti viešuosius išteklius efektyviai rizikų prevencijai, užkertant kelią žalai atsirasti ir siekti mažinti priežiūros našta (1.1 poskyris).
2. Nuo 2012 metų verslo priežiūros pertvarka buvo orientuota į institucijų konsolidavimą, žmogiškųjų ir finansinių išteklių, o ne bendrųjų kaštų mažinimą, ne į priežiūros veiklos gerinimą, todėl nepasiektas tikslas sumažinti priežiūros kaštus neprarandant kokybės. Nevertinama bendra šalies arba tam tikros srities verslo priežiūros būklė ir už ją neatsiskaitoma, todėl nėra duomenų, kokią pridėtinę naudą visuomenei, verslui ir valstybei teikia verslo priežiūra, kaip naudojami valstybės ištekliai, kokią priežiūros sritį būtina tobulinti ir pan. (1.2 ir 1.3 poskyriai).
3. Ūkio ministerijai, kaip formuojančiai verslo priežiūros politiką, trūksta įgaliojimų koordinuoti politikos įgyvendinimą, apimant visus sistemos dalyvius, metodinės ar kitos pagalbos teikimą, bei ministerijų, institucijų ir savivaldybių tarpusavio bendradarbiavimą. Taip atsirastų pagrindas visus sistemos dalyvius įtraukti tobulinant verslo priežiūrą (1.4 poskyris).
4. Yra institucijų teisės aktuose įvardijamų (priskirtų) priežiūros institucijoms, tačiau savo esme priežiūros nevykdančių arba vykdančių, bet teisės aktuose tokiomis neįvardintų (nepriskirtų). Taip priskirtos (bet priežiūros neatliekančios) institucijos negali užtikrinti privalomų priežiūros reikalavimų, o vykdančios (bet nepriskirtos) neprivalo jų laikytis organizuodamos ir planuodamos priežiūros veiklą (1.2 poskyris).
5. Verslo priežiūros veiklos trūkumai užtikrinant reglamentuotų teisių ir interesų apsaugą:
  - 5.1. tik dalies priežiūros institucijų veikla pagrįsta rizikos vertinimu, kuris padėtų pasirinkti, kurių teisės normų įgyvendinimą reikia užtikrinti patikrinimais, o kur užtenka mažiau intervencinių priemonių, siekiant šalinti didžiausius rizikos atvejus (2.1 poskyris);
  - 5.2. tobulintinas institucijų tarpusavio bendradarbiavimas keičiantis informacija apie tikrinamų ūkio subjektų veiklą, patikrinimų rezultatais, dalijantis gerąja praktika, patirtimi naudojant pažangius priežiūros metodus; taip nėra mažinama administracinė ir priežiūros našta ūkio subjektams ir netaupomi valstybės ištekliai (2.2 poskyriai);
  - 5.3. ne visos institucijos vertina ir teikia ministerijoms informaciją apie teisės aktus, reguliuojančius prižiurimų ūkio subjektų veiklą, kad būtų pašalinti pertekliniai ar nepagrįsti reikalavimai. Taip nėra siekiama geresnio reglamentavimo (2.2 poskyris).
6. Nesukurta sistema, apimanti priežiūros darbuotojų profesionalumą, nešališkumą ir nepriklausomą, rezultatais pagrįstą veiklos vertinimą ir įgūdžių ugdymą bei kompetencijos tobulinimą. Taip nėra skatinimas tikrinamų subjektų pasitikėjimas vykdoma priežiūra (2.3 poskyris).

Rekomendacijos

Lietuvos Respublikos Vyriausybei:

Siekiant užtikrinti verslo priežiūros politikos formavimą ir jos įgyvendinimą, koordinuoti visus priežiūros sistemos dalyvius, įvertinti prioritetines, rizikingas priežiūros sritis, gerinti institucijų atliekamas priežiūros funkcijas, stiprinti priežiūros veiklos efektyvumo vertinimą ir atsiskaitymą:

1. Paskirti atsakingą instituciją arba suteikti reikiamus / atitinkamus įgaliojimus Ūkio ministerijai, kad būtų koordinuojamas verslo priežiūros politikos įgyvendinimas, teikiama metodinė ir kita pagalba, užtikrintas ministerijų, priežiūros institucijų ir savivaldybių tarpusavio bendradarbiavimas (5 išvada).
2. Paskirtai institucijai arba Ūkio ministerijai pavesti:
  - 2.1. įvertinti arba koordinuoti įvertinimą, remiantis ūkinių veiklų, galinčių sukelti didžiausią žalą visuomenei, nustatymu bei kaštų ir naudos analize, priežiūros funkcijas ar jų dalį, kurios galėtų būti vykdomos privataus sektoriaus, kitų organizacijų ar savivaldybių, paliktos savikontrolei, taip pat – neprižiūrimas ūkio subjektų veiklas (1 išvada);
  - 2.2. įvertinti arba koordinuoti institucijų funkcijų vertinimą, remiantis Viešojo administravimo įstatymo 36¹ str. 2 d., nustatyta priežiūros apimtimi, nuspręsti, kurios institucijos priskirtinos ir jas priskirti verslo priežiūros institucijoms (4 išvada);
  - 2.3. įvertinti arba koordinuoti verslo priežiūros būklės vertinimą šalies mastu ir pateikti duomenis dėl atsiskaitymo Seimui (2 išvada);
  - 2.4. įvertinti dėl priežiūros institucijų konsolidavimo pateiktus, bet neįgyvendintus, siūlymus, priimti sprendimus dėl tolesnių veiksmų ir juos vykdyti (2 išvada);
  - 2.5. suplanuoti ir įgyvendinti veiksmus priežiūros institucijų veiklai tobulinti (rizikos vertinimu pagrįsta veikla; tarpusavio bendradarbiavimas; teisės aktų, reguliuojančių ūkio subjektų veiklą, vertinimas; darbuotojų etikos, nešališkumo ir nepriklausomumo reikalavimai) (5.1–5.3 ir 6 išvados).

Rekomendacijų įgyvendinimo priemonės ir terminai pateikti ataskaitos dalyje „Rekomendacijų įgyvendinimo planas“ (43 psl.).